

Experimental Study on the Effects of the Television Studiu experimental asupra efectelor televiziunii

Veronica GHICA, Universitatea Alexandru Ioan Cuza, Iași

Abstract

Through this experimental study, I tried to demonstrate that not television itself is the cause of audience's hostility, as the majority of the studies have shown, but the percent of the violence from different T.V. programs. I have also proved that television is only a circumstantial factor which is activated whenever there is an incoherence in the viewer's relation with the socio-familial medium. The main hypothesis of the study, supposing that *the audience that views a high level of violence on T.V. behave more hostile than those who don't view this kind of programs*, has been confirmed for several dependent variables which have been tested: assault, suspicion, irritability and resentment. I have also proved that the hostility of the audience from small towns is lower than the one of the viewers from a bigger town. This could be explained through the social psychological theory of deindividuation. This theory says that conditions of anonymity, people behave more freely. So a higher town offers the conditions for such kind of behaviors. The study confirms once again Albert Bandura's social learning theory of the aggressive behavior.

Fără a intenționa să ne înscriem în ceea ce a devenit de câteva decenii un clișeu: „violența televiziunii induce agresivitatea telespectatorilor”, am încercat să obținem prin lucrarea *Influența emisiunilor T.V. asupra adolescenților elevi-Studiu asupra agresivității*, o percepție cât mai corectă și obiectivă asupra fenomenului televiziunii, care în mod miraculos a dobândit un rol extrem de important în topica mass-media.

Plecând de la studiile realizate în alte spații culturale, ne-am propus să valorificăm rezultatele, descoperirile care s-au realizat în domeniu și să le adaptăm la spațiul cultural românesc. Se pot cita la fel de bine și o serie de studii naționale - *Agresivitatea în școală*, coord. Laurențiu Șoitu și Cornel Hăvârneanu- care au încercat să demonstreze că vizionarea excesivă a filmelor cu un conținut violent produce o creștere a agresivității telespectatorilor. Studiul de față continuă și dezvoltă cercetarea amintită anterior, aflându-se sub coordonarea aceluiași autori. Deși nu putem afirma cu tărie că televiziunea este cauza unică a acestor efecte negative, considerăm că este un factor predispozant sau circumstanțial care intervine mai ales când există o inadecvare în relația individului cu mediul socio-familial.

Ne-am propus să identificăm efectele directe și de scurtă durată produse de emisiunile de televiziune, iar noutatea introdusă constă în încercarea de a observa cum este influențată agresivitatea telespectatorilor adolescenți de ponderea violenței din emisiunile T.V. Astfel, spre deosebire de cei care au măsurat agresivitatea înainte și după vizionarea unui film agresiv, noi ne-am concentrat pe diferențele care apar în urma vizionării a două filme cu nivele diferite de violență: un film non-violent - „Ascultări la Mănăstirea Râșca” și un colaj de emisiuni informative - „Știrile Pro T.V.” de la ora 17, care conțin violență domestică, instrumentală și violență asupra copiilor. Diferențele de potențial agresiv au fost măsurate înainte și după vizionarea ambelor filme cu ajutorul *Inventarului de ostilitate* preluat din *Journal of Consulting Psychology* (A. H. Buss și Ann Durkee) care cuprinde 66 de itemi, ce reprezintă afirmații cu care subiectul trebuie să fie de acord în funcție de propria lui disponibilitate. Cei 66 de itemi sunt grupați în 7 categorii: negativism, ostilitate indirectă, asalt, suspiciune, iritabilitate și ostilitate verbală, care corespund celor 7 variabile dependente vizate în cercetare.

Având în vedere ceea ce am afirmat în legătură cu existența incidenței asupra agresivității telespectatorilor și a altor factori cu putere de influență, am luat în calcul și alte variabile independente ca: sexul subiecților și factorul demografic. Cercetarea a fost de tip experimental, pe bază de vizionare casetă video și a presupus desfășurarea a două experimente, ambele realizându-se în 3 etape: aplicarea inventarului de ostilitate înaintea introducerii factorului experimental, vizionare casetă video și aplicarea inventarului de ostilitate după manipularea experimentală efectuată. Lotul investigat a cuprins 113 subiecți, dintre care 55 subiecți de sex masculin și 58 subiecți de sex feminin, elevi din clasa a X-a de la două licee teoretice. Gradul de reprezentativitate al claselor alese este asigurat de similaritățile de: vârstă (16-17 ani), nivel de școlaritate (clasa a X-a) și profil (matematică – informatică).

În interpretarea datelor am utilizat programul specializat S.P.S.S. și am efectuat analizele statistice cu ajutorul testului de semnificație a diferenței dintre medii T-Student pentru eșantioane independente în funcție de variabilele independente sex, localitate și tipul filmului și analiza de varianță Anova simplu factorial. *Ipozeza conform căreia telespectatorii emisiunilor cu un conținut violent manifestă comportamente agresive într-o măsură mai mare decât cei care au urmărit emisiuni fără un conținut violent* a fost confirmată pentru variabilele: „scor total după vizionare”, „resentiment”, „asalt”, „suspiciune”, „iritabilitate”. Astfel datele experimentale au confirmat faptul că după vizionarea unui film cu scene agresive subiecții se comportă mai agresiv, în sensul apariției unui sentiment de furie și supărare, care poate avea la bază motive reale sau imaginare și se poate manifesta printr-un comportament violent ce implică utilizarea potențialului violenței fizice asupra oamenilor din jur. De asemenea, s-a observat o creștere a iritabilității prin tendința subiecților de a exploda mai ușor la provocări ușoare și de a proiecta ostilitatea cu mai mare ușurință asupra celor din imediata lor apropiere.

Pentru a verifica aceste două ipoteze, am utilizat și *analiza de varianță Anova simplu factorial* surprinzând efectele celor trei variabile independente luate separat și în interacțiune asupra celor opt variabile dependente. *Ipozeza principală* s-a confirmat încă o dată pentru aceleași variabile dependente, în plus constatându-se și o serie de interacțiuni între variabilele independente *film și localitate, sex și localitate*. Prima interacțiune demonstrează că cele două variabile independente acționează cumulativ asupra resentimentului, asaltului, iritabilității și ostilității verbale a subiecților determinând efectele analizate până acum. Cealaltă interacțiune demonstrează că subiecții de sex masculin și feminin din orașul Bârlad vor manifesta un grad mai mic de iritabilitate și ostilitate verbală decât cei din Iași.

În concluzie, se poate afirma că ipoteza conform căreia ponderea agresivității din emisiunile TV va influența manifestarea agresivității adolescenților se confirmă pentru variabilele: scor total, resentiment, asalt, suspiciune, ostilitate verbală și iritabilitate. *Ipozeza* a fost evidențiată prin comparațiile efectuate între subiecții din grupul care a vizionat filmul nonagresiv și subiecții care au vizionat filmul agresiv. În cazul variabilelor „scor total după vizionare”, „resentiment”, „asalt”

și „iritabilitate” s-a constatat și faptul că *subiecții din Iași vor fi mai agresivi decât cei din Bârlad, ceea ce ne confirmă ipoteza (c) conform căreia factorul demografic influențează manifestarea comportamentelor agresive*. Agresivitatea crescută a subiecților din Iași față de cei din Bârlad ar putea fi explicată făcând apel la o teorie din domeniul psihologiei sociale - *teoria deindividualizării*, conform căreia în condiții de anonimat subiecții nu-și vor mai reprima tendințele agresive, aceștia manifestând o mai mare dezinhibare. Astfel se explică de ce într-un oraș mai mare există o mai mare probabilitate ca subiecții să se piardă în mulțime, spre deosebire de un oraș mai mic unde adolescenții ar fi permanent sub ochiul critic al părinților, rudelor, prietenilor. Dorința lor de a-și păstra o identitate pozitivă îi face să-și inhibe tendințele agresive și să se manifeste conform normelor etice de conviețuire socială existente la nivelul societății și, implicit, al comunităților mai mici. Ipoteza secundară (b), conform căreia *sexul influențează nivelul agresivității adolescenților, în sensul creșterii acesteia la subiecții de sex masculin față de cei de sex feminin* s-a confirmat pentru variabilele „asalt” și „ostilitate verbală”. Aceste rezultate sunt explicabile dacă luăm în considerare influențele hormonale care se referă la diferențele dintre cele două sexe, care induc o agresivitate mai crescută la bărbați.

Concluzii

Întreaga cercetare susține ideea învățării comportamentului agresiv prin observarea modelelor de violență întâlnite în cadrul familiei, al școlii dar în special din mass-media.

Deși ipoteza noastră principală are în vedere efectele mass-media asupra influențării și modelării comportamentului agresiv al adolescenților, am apreciat că este important să luăm în considerare și efectele altor variabile, cum sunt sexul și dimensiunea orașului, fiind esențial să păstrăm un punct de vedere critic și obiectiv asupra tuturor. Așa cum s-a și demonstrat prin realizarea unor analize statistice riguroase a rezultatelor obținute în urma experimentului, ipotezele se confirmă, ceea ce demonstrează că, într-adevăr, agresivitatea adolescenților este influențată de mass-media și cu deosebire de acele emisiuni în care ponderea violenței este dusă la extremă.

Totodată, se consideră că televiziunea are în principal o funcție informativă, deci trebuie să informeze publicul fără a ascunde realitatea. Dacă suntem de acord cu acest punct de vedere, nu putem fi de acord însă cu scenele și modelele de violență extremă. Nu uităm că televiziunea este totuși un mediu informal de educare și o funcție importantă a acesteia, este educația copiilor și a adolescenților. Aceste două funcții se pot conjuga, ceea ce înseamnă că putem informa și educa în același timp fără a agresa vizual și simbolic telespectatorul. Violența din emisiuni, dacă nu exercită un rol stimulator, are cu siguranță un rol de susținere și întreținere a agresivității telespectatorilor. De asemenea, obișnuirea adolescenților cu astfel de emisiuni determină nu doar o creștere și întreținere a agresivității dar și o desensibilizare în fața situațiilor care necesită manifestarea spiritului umanitar și a sensibilității acestora. Astfel, în curând, vom identifica în jurul nostru, fie adolescenți pe care nu-i va mai impresiona nimic, care vor percepe agresivitatea lumii ca normală, fie adolescenți care vor percepe lumea mai violentă decât este în realitate.